

Ne množina ampak kakovost

Te dni smo brali, da je bila podpisana trgovinska pogodba z Nemčijo; po tej pogodbi je znatno olajšan izvoz naših pridelkov v Nemčijo, obenem pa seveda tudi uvoz nemških industrijskih proizvodov v našo državo. Nas zanima pred vsem izjava gosp. Winterja, zastopnika nemškega kmetijskega ministrstva o zadevi izvoza naših kmetijskih pridelkov. G. Winter je rekel našim novinarjem, **da se mora naš kmet, če hoče izvažati v Nemčijo, prilagoditi zahtevam, ki jih stavi nanj Nemci glede k a k o v o s t i pridelkov, ki jih hočejo izvažati v Nemčijo.** Isto velja seveda tudi za druge države.

Menda ga ni kmetijskega pridelka, za katerega bi ta opazka veljala v toliki meri, kakor vprav za sadje. Sadje je pred vsem izrazilo **izvozno blago**, ki le kot tako vrže lepe narce. Žal pa, da je ravno sadje tako zelo nagnjeno k raznim poškodbam, da se da res lepa kakovost doseči le s **posebnimi ukrepi**, ki se jih pa naši sadjarji v splošnem še tako malo poslužujejo. Leta in leta pišemo o teh ukrepih in rotimo sadjarje, da naj jih izvajajo, sicer ni govora, da bi mogli uspeli na svetovnem sadnem trgu. Toda kakor nam kažejo vsakoletne izkušnje, so vsi opomini in vsa prizadevanja v tem oziru bolj ali manj glas upijočega v puščavi. Splošnosti noče in noče v glavo, da je popolnoma izključeno, da bi pridelali lepo kakovost, to je sadje — zlasti jabolka — **primerno razvito in brez vsakega madeža**, ako drevja in zlasti zarodka **takoj po cvetju in še 3—4 tedne pozneje ne obdelamo s primernim, preizkušenim škropivom.**

Najhujša škodljivca, ki naredita vsako leto samo na jabolkih milijone škode, sta **zavijač** (črvivost) in pa **škrlup** (krastavost). O teh dveh zajedavcih našega

pečkastega sadja (jabolk in hrušek) je bilo pisano že neštetokrat, pa so še vedno sadjarji, ki mislijo, da bodo kakovost pridelka izboljšali, ako debela sadnega drevja namažejo v jeseni s apnenim beležem ali pa ako tu in tam kako drevo nekaliko obrizgajo z 10% mešanico arborina in vode. — Obdelava sadnega drevja z apnenim beležem, zlasti pa z arborinom, ima že svoj pomen in svojo korist, toda zavijača in škrlupa ne moremo z njim zatreti. Za to so druga sredstva, popolnoma zanesljiva in preizkušena, ki jih uporabljajo sadjarji po vsem svetu z najboljšim uspehom.

Sedajle je zadnja ura, ako hočemo kakovost sadnega pridelka izboljšati. — Ako zamudimo še to, je za letos zopet **vse** zgubljeno. Kakor je bilo že prej omenjeno obdelamo drevje takoj, ko odcvete ali najkasneje **teden dni po cvetju** z enim izmed spodaj naštetih škropiv. S prav takim škropivom gremo nad drevje **tri do štiri tedne pozneje**, ko so plodovi debeli kakor lešnik ali kot droben

Najnavadnejše škropivo je 1% **bakrenoapnena brozga**, ali kakor jo po vinorodnih krajih imenujejo: **modra galicea**, pripravljena, prav tako kakor za škropljenje vinogradov. To škropivo učinkuje proti krastavosti. Da se pa obenem iznebimo zavijača, ki dela sadje črvivo, primešamo 1% modri galici (bakrenoapnena brozgi) na 100 litrov 12 dkg arzenikovega strupa, ki ga dobimo v obliki zelenila urania ali silezija. Kdor pripravlja to škropivo nalašč za sadno drevje, naj raztopi v 50 litrih vode 1 kg modre galice, v drugih 50 litrih pa 10—12 dkg zelenila in okoli 2 kg živega apna. Ko je oboje dobro raztopljeno, naj vlije med temeljitim mešanjem raztopino modre galice v raztopino ze-

lenila in apna. Zato je pa treba, da drži posoda, v kateri pripravimo 50 litrov raztopine zelenila in apna, najmanj **100 litrov**. Popolnoma varno postopamo, ako mešanico nazadnje, ko je gotova, preizkusimo s **fenolfalein**ovim papirjem. Ako košček tega papirja pomočimo v gotovo brozgo in papir pordeči, je to znamenje, da je v brozgi dovolj apna. V slučaju, da bi fenolfaleinov papir ne pordečil, moramo dodati še apna. To je zelo važno, ker s površno pripravljenim škropivom osmodimo lahko vse liste in rastlini mnogo več škodujemo nego korigiramo.

Komur bi se zdelo pripravljanje bakreno apnene brozge z zelenilom preveč nerodno, naj vzame za omenjeno škropljenje proti zavijaču in krastavosti nos-

prasen — prašek, ki ga raztopimo $\frac{1}{4}$ do 1 kg na 100 litrov vode in dodamo okoli 90—100 dkg gašenega apna. Priprava tega škropiva je jako preprosta, a je ravnotako učinkovita kakor bakrenopapnena brozga z zelenilom.

Nobeno škropivo pa ne bo nič izdalo, ako z njim prav ne ravnamo. Zlasti je treba vpoštovati: 1. da škropimo o **pravem času**, torej prvič najkasneje **tekom enega tedna po cvetju** in 2. **3—4 tedne pozneje**. 3. Škropimo samo **ob lepem, mirnem vremenu!** 3. Škropimo pravilno, to se pravi tako, da zadene škropivo vse liste in plodove kolikor mogoče od vseh strani v obliki goste, a fine meglice. Za tako škropljenje je treba pa dobre pršilke z močnim pritiskom in pa nekoliko vaje. H.

Zelena krma

K zeleni krmi prištevamo vse one krmske rastline, ki jih kosimo in tudi pokrmimo zelene, ne da bi jih kaj posušili. Najvažnejše rastline za zeleno krmljenje so trave, h katerim spadajo tudi žitne rastline, dalje domača ali črna detelja, rdeča detelja ali inkarnatka, lucerna ali nemška detelja, esparzeta, grašica, pesno listje itd. Vsa zelena krmila so zelo vodena. V 100 kg zelenih krmil je lahko okrog 70 do 80 kg pa tudi 90 kg vode, radi česar jih prištevamo med sočna krmila. Sočnost zelenih krmil zelo ugodno vpliva zlasti na mlečnost. Najboljše prenese in izrabljuje zelena krmila goveja živina, radi česar jo lahko tudi dlje časa krmimo le z zeleno krmo, če je le v tej dovolj redilnih snovi, med katerimi ne smejo primanjkovati predvsem beljakovine. Tudi prašič izrabljuje v zmernih mejah zeleno krmo prav dobro. Za konje in sploh vprežno živino, ki težko dela, zelena krma ni primerna, ker je v njej preobilo vode. Na splošno pa je zelena krma zdrava in ugodno deluje na živino, ker so v njej redilne snovi lahko prebavljive in čisti kri. Živina, ki je stalno v hlevu, se v dobi zelene krme popravi in okrepi, če jo le krmimo redno in pravilno.

Kakovost zelene krme je odvisna od vrst rastlin, ki jo sestavljajo, pa tudi od zemlje in gnojenja zemlje ter vse oskrbe, predvsem pa od časa košnje. Čim bolj doraščajo krmske rastline, tem bolj zlesenijo in zgrubijo na prebavljivosti redilnih snovi. Čim starejše postajajo krmske rastline, tem bolj se viša v njih težko prebavljiva sirova vlaknina, nižajo se pa v njih beljakovine in lahko prebavljivi sladkor, škrob in druge nedušične eksiraktne snovi. Zelena krma iz samih trav ni najboljša za zeleno krmljenje. Zelo dobra zelena krma je mešanica trav in detelj. Detelje so v primeri s travami bolj redilne, so pa bolj nevarne za napenjanje. Zato je tudi z ozirom na to dobro, da detelj ne krmimo samih, pač pa jih mešamo med travniško travo. Na sploh pa je dobro, da za zeleno krmljenje pridelujemo travne deteljine mesto same detelje. Dobro zeleno krmo nam daje tudi mešanica grašice in ovsa. Žitne rastline so tudi dobra zelena krmila. Moramo jih pa (zlasti ječmen) kositi za zeleno krmo, prej ko gredo v klasje.

V tem, ko dajejo trave, žitne rastline, vse deteljine vrste, grašica dovolj

redilno zeleno krmo, ne moremo tega trditi o zeleni koruzi. Pravilno pridelano zeleno koruzo živina zelo rada žre, ker je v njej precej sladkorja. Jo pa moramo toliko gosto sejati, da postane ob košnji na spodnjem delu stebela radi pomanjkanja solnčne svetlobe rumenkastobela, ker sicer postanejo stebela predebela. Za zeleno prmljenje kosimo koruzo pred napravo cvetov in klaskov. Dalje odlašati s košnjo ne kaže. Kar koruzo zgoraj pridobi na redilnih snoveh, pa spodaj zgubi in steblo zleseni. Ker je v zeleni koruzi premalo beljakovin, zato moramo obenem z njo vedno krmiti tudi domačo deteljo ali pa lucerno, pri pomanjkanju teh pa oljne tropine. Sicer pa koruzo ugodno vpliva na mlečnost.

Zeleno krmo pa pokladamo živalim takšno, kakoršno pokosimo v poljubni množini do nasičenosti, ko so se živali že privadile nanjo. Med mlado zeleno

krmo, kakoršna je n. pr. mlada detelja, pa moramo redno mešati po nekoliko slame ali sena, ker takšna zelena krma je najbolj nevarna za napenjanje. Najboljše je, da pokosimo vsakikrat le toliko zelene krme, kolikor je potrebujemo za enkratno nakrmljenje živine. Ako pa nam to ni mogoče iz enega ali drugega vzroka, potem nakosimo vselej le toliko zelene krme naenkrat, kolikor jo rabimo za pokrmljenje v enem dnevu. Zeleno krmo kosimo zjutraj, ko se je osušila rosa, ali pa na večer pred roso. Nakošeno zeleno krmo raztrosimo v senčnatem zračnem prostoru v tanke rahle plasti, da se ne ugreje. Ugreto ali zelo zeleno krmo ne smemo krmiti živini, ker lahko povzročijo napenjanje in druge motnje v prebavilih. Če smo prisiljeni kositi mokro ali rosno zeleno krmo in tudi takšno krmiti, potem pomešajmo med njo slamo ali seno, da ne bo škodovalo živalim.

Česa naj ne žrejo mlečne živali

Za tvorbo in kakovost mleka je merodajna kakovost krme, ki jo dobivajo mlečne živali. Krma vpliva tudi na barvo, okus in duh mleka. Najbolj pa opazamo, da se spremenijo barva, okus in duh mleka spomladi, ko začnemo mlečno živino pasti ali jo krmiti z zeleno krmo. Dobrota in kakovost mleka se pa s pasenjem ali zelenim krmljenjem navadno dvigne in zboljša. Vendar pa je na travnikih in pašnikih lahko cela vrsta takšnih rastlin, ki neugodno in škodljivo vplivajo na tvorbo in kakovost mleka. So to razne škodljive ali celo strupene rastline, ki spadajo med plevel in bi kot takšne ne smeje jemati prostora pravim travniškim in pašniškim rastlinam. Vendar pa je pri nas sorazmerno še veliko premalo takšnih travnikov in pašnikov, ki bi bili vsaj brez vsake živalim škodljive ali strupene rastline. Med takšne rastline prištevamo razne zlatice, navadni kristavec (svinjsko dušico), orlovo praprot, jesenski podlessek, malo in veliko trobeliko, kislico itd. Zlatice med pašo ali zeleno krmo so strupene in ne-

ugodno vplivajo na okus mleka in mase in tudi na količino mleka. Krave pa navadno žrejo zlatice le tedaj, če jih je na paši ali v zeleni krmi toliko, da se jim ne morejo z gobcem izogniti. Nekatere rastline škodujejo lahko na dvojen način, prvič povzročijo zastrupljenje živali same in drugič preide strupena snov snov tudi v mleko. Med takšne rastline spada n. pr. jesenski podlessek, ki jeseni cvete, spomladi pa se pokažejo njegovi mesnati listi in med njimi tudi glavičast plod, v katerem se razvije navadno že do košnje tudi obilo seme, ki se rastroši in oseje največ tam, kjer sušimo seno. Navadna kislica tudi škoduje, ako jo živali použijejo v velikih množinah.

Koliko je pri nas travnikov, ki so vsi rumeni od cvetov škodljivih zlatic. Zato ni nobeno čudo, če krave ne dajo več mleka pri krmi iz takih travnikov. Suhe so vse te rastline razun jesenskega podleska sicer manj strupene, toda še vedno škodljive. Pa tudi če bi s parjenjem v brzoparilnikih zgubile vso svojo škodljivost, kakor se je to izkazalo pri močvir-

ni preslici, vendar ne spadajo med krmo. Na travnikih zelo izpodrivajo vse takšne in podobne plevelne rastline dobre krm-ske rastline — trave in detelje ter jim odtegujejo redilne snovi. Zato pa ven z vsem takšnim plevelom, ki je le v nad-lego in v škodo travnikom in pašnikom. Zatirajmo ga s ponovno zgodnjo košnjo, z zboljšavami, z obilnim gnojenjem in oskrbovanjem ter spomladnim pasenjem itd. na travnikih in pašnikih. Ko se spomladi pojavi jesenski podlesek s svo-

jimi šopki listov, primimo čim nižje te šopke in jih potrgajmo, kar lahko na-pravimo tudi z otroci. Bolj korenito toda bolj zamudno delo je izkop ali uničenje podleskovih gomoljev. Mnogokrat pa je toliko strupenih in škodljivih rastlin ter sploh plevela na travnikih, da nam sled-njič ne preostane nič drugega, kakor da travnik preorjemo ter očistimo in pri-merno pripravimo zemljo za posetev travne mešanice.

Kmet, pomagaj si sam

Dandanes opažamo na marsikateri kmetiji propadanje poslopij, strojev, orodja in drugih potrebščin. Če vprašamo gospodarja, zakaj tega ali onega ne popravi, se izgovarja, češ: »Saj bi rad, toda denarja nimam, da bi plačal obrtnika ter si to ali ono nabavil.« Priznati treba, da je vsakemu težko, vzdrževati gospodarstvo v redu, če mu primanjkuje sredstev; toda to postaja vedno težje, čimbolj ga zanemarja, kajti tem hitreje propada in tem bolj naraščajo stroški za njegovo obnovo. Vendar si vsakdo lahko pomaga, če ima le količkaj smisla za red in dobre volje za umno delo.

Oglejmo si na pr. kmetovo hišo in njegova gospodarska poslopja. Če so strehe potrebne poprave, mu ni treba takoj klicati krovca; nabavi si strešnikov in sam izme-nja razbite dele. Obenem pa pregleda tudi ostrešje ter nadomesti gnile trame ali nosilce ter druge dele sam brez tuje pomoči. V začetku mu najbrž pojde delo počasi in nerodno izpod rok, toda končno se mu gotovo posreči spravi-ti streho tako v red, da mu ne bo puščala in nekaj let še vzdržala. To isto velja tudi pri popravi slamnatih streh, ki jih je vsako leto temeljito pregledati.

Od zidovja se kruši omet, barva se lušči, postaja umazana tako, da na-pravljajo poslopja zanemarjen vtis ter kažejo propadanje kmetije. Tu treba pomoči brez zidarja, če ni zanj de-

narja. Vsak gospodar ali njegov sin si bo iz apna in peska napravil malto n z njo nadomestil okrušeni omet. Pri-merno orodje za to ima pri hiši ali si ga sam izdelal, da si tudi zanj prihrani izdatke. Ravno tako lahko pobeli tudi hišo in druga poslopja sam brez tuje pomoči, da pritisne zunanosti utis skrbnega gospodarja. V tem oziru lahko služijo za zgled kmetske gospo-dinje na Hrvaškem in v Srbiji, ki vsa-ko leto nanovo same pobelijo svoje hiše in jih lično pobarvajo. Zakaj ne bi jih posnemal naš kmet, ki je dru-gače brihten in delaven, ter sam ali s svojimi sinovi pobelil svoja poslopja.

Gnojišče je važen del vsake kmetije, vendar je na mnogih gospodarstvih precej zanemarjeno. Kolikokrat je bilo v tem že govora, vžle temu tako malo uspeha. Večina naših kmetov misli, če oblast pospešuje napravo uzornih gno-jišč, da dela to iz lastne koristi; zato stoji na stališču, da si gnojišča na-pravi le tedaj, če dobi podporo iz jav-nih sredstev. In vendar koristi dobro napravljeno gnojišče edino le gospo-darju. Tudi v tem pogledu si ga lahko on sam napravi ne da bi mu treba iskati zidarjev ali stavbenikov.

Sicer pa je v vsakem kmetijskem gospodarstvu polno še drugih sličnih popravil na zgradbah, ki se z malo truda dajo izvesti.

Tudi orodje in stroje popravi lahko vsak gospodar, če se količkaj razume na njih sestavo. Tako n. pr. pri plugu

treba lemež nabrusiti in črtalo naostri, kar je navadno delo kovača. Če pa ni denarja pri hiši, mora kmet sam vzeti to delo v roke. Oglej si, kako to dela kovač, in napravi isto sam doma. V začetku ne pojde tako zlahka, in več časa bo trajalo, konečno bo pa vendarle lemež nabrušen in črtalo zaostreno, prihranjen pa denar. Tudi pri mizarjskih delih se da mnogo prištediti, če je pri hiši sin, ki se je tega dela nekoliko naučil. Skoro vsi leseni deli strojev in orodja se dajo z domačim delom nadomestiti, če so polomljeni ali izrabljeni. In koliko se tu tekom leta prihrani, vzlic temu pa ohrani orodje in stroje v uporabnem stanju.

To isto velja glede vozov. Če je zlomljena kaka prečka ali počen obroč na kolesu, se naj nadomesti ali popravi doma, ne da bo treba hoditi h kolarju. Mnogo je tudi kmetov, ki si svoje vozove sami izdelajo, le za okovanje grede h kovaču. Danes je treba to še bolj priporočati, ko le malokateri posestnik dobi iz svoje kmetije toliko, da bi si razen drugih izdatkov nabavil še nov voz.

Tu smo našli le nekaj takih popravil, ki jih je pa v vsakem kmetijskem gospodarstvu polno in za katera je bil gospodar navajen klicati obrtnika. Koliko lahko napravi kmet v tem pogledu, nam pričajo hribovske kmetije, na pr. one v Solčavi, kjer je vsako posestvo navezано samo na svoje ljudi. Ker je gospodar primoran si sam pomagati, ga to sili k razmišljanju in tuhtanju, kako bi si brez tuje pomoči izboljšal svoje gospodarstvo in olajšal naporno delo. Tako najdemo na teh kmetijah praktične gospodarske zgradbe, dvigala za seno, umestne vodovode in razne priprave večinoma na vodni pogon. Vse to je lastna zamisel in lastna izdelava kmetov. Vsega se sicer povsod ne da izvesti, vzlic temu pa je povsod mogoče brez tuje pomoči držati gospodarstva v redu.

Če kmet izvršuje dela, ki jih navadno izvaja obrtnik, ni to še nikako šušmarstvo, zlasti ne v dobi, ko mu popolnoma primanjkuje sredstev. Dol-

žan je pa sebi in svoji družini ohraniti kmetijo v dobrem stanju in si z lastnim delom pomagati, kjer se pač to da. Ni-li boljše, da si sam izvrši potrebna popravila, kakor da mu ostanejo neizvedena, ker jih ne more plačati?

Vsak kmet bi moral zlasti svoje sinove, gospodinja svoje hčere navajati na razna rokodelska dela, kajti mladina se hitreje izuči in izvežba, treba ji je vcepiti veselje do tega. Če je enkrat veselje tu in zanimanje, jima kmalu sledi tudi iznajdljivost in praktično izvežbanje. Istočasno se pa tudi zbudi veselje po učenju potom strokovnega časopisja in knjig, ki nudijo marsikatero migljaje za izvedbo priprav, ki izboljšajo gospodarstvo ali olajšuje delo. Mladina je tista, ki z raznovrstnim delom vsaki kmetiji lahko prihrani mnogo izdatkov.

S tem pa ni rečeno, da se hoče s takim šušmarstvom jemati obrtnikom kruh. Kajti če kmet izvršuje dela, ki jih navadno obrtnik, mu ni vzeti v zlo, ker ga k temu sili pomanjkanje denarja. Če jih sam ne bi izvršil, bi jih tudi obrtnik ne, ker ga ne more plačati. Ko se bodo gospodarske razmere izboljšale in bo tudi kmet prišel do denarja, bo itak dal zaslužiti tudi obrtniku, trgovcu in industrijcu, kakor je to delal pred leti v dobi ugodnega gospodarskega položaja. Saj je dovolj znan izrek: Če ima kmet denar, ga ima celi svet.

g Stanje vinarstva. Vinske zaloge se povsod krčijo in cene so trdne. Zlasti Banat ima le malo več naprodaj, pa tudi Dalmacija se precej izpraznjuje. V Sloveniji je vinska kupčija zastala, zato so tudi cene stalne in sicer 4.50 do 5.50 in tudi 6 Din za rdeča vina, 4 do 5 Din za bela nova mešana, 5.50 do 7 Din za sortirana nova in starejša vina. Mnogi vinogradniki iz oddaljenih krajev so v zadregi in dajo vino še ceneje, ker nimajo sredstev za nakup galice in žvepla. Trte lepo odganjajo in zarod je v splošnem zadovoljiv.

V KRALJESTU GOSPODINJE

Starši ob izbiri poklica svojih otrok

Solnce se dviga višje in višje. Popki se odpirajo, cvetje se prikazuje. — Za dečka in za deklico je napočil življenjski maj.

Najvažnejše vprašanje, ki v tem času zahteva odgovora, je: kakšen poklic si bo izbral deček, izbrala deklica. Od te odločitve zavisi življenjska sreča. Cerkev in država, družba in domovina stavijo svoje zahteve na mladi rod in vsaktera izmed njih zahteva vredne in poštene člane, ki sodelujejo pri delu za splošno blaginjo.

Mladeniča zbude te zahteve iz mladostnega sna, čas je, da razume resnobo življenja, da se odloči za katerikoli poklic. Tam stoji plug, tam stoji delavnica z najrazličnejšim orodjem, tam zopet glasno javno življenje, tam zopet tiha soba učenjakova, Voliti mora. Izbirati. Srečen, če mu notranji glas, telesne in duševne zmožnosti pri tem kažejo pravo pot! Kdor bi si izbral poklic brez resničnega notranjega klica, bo kmalu čutil vso njegovo težo in še grenko nezadovoljnost s samim seboj.

Pogosto starši silijo otroka v ta ali oni poklic, morebiti iz sebičnosti ali napa, za katerega nima ne zmožnosti, ne veselja. Pa je s takim otrokom kakor s cvetko, ki jo postaviš v senco. Marsikatera življenjska moč je s tem uničena; spoznanje sicer pride, a prepozno. Naravni poklice dekleta je v prvi vrsti poklice gospodinje in matere, za kar naj si najprej nabere vsega potrebnega znanja ob materini roki.

Vemo pa, da gospodarske razmere zlasti sedanjega časa marsikateremu dekletu določijo samsko življenje. Ali naj bo zaradi tega nesrečna? Ne, saj je tudi še drugačnih poklicev, za katere ima pripravnih zmožnosti, ker so materinskemu in gospodinjskemu poklicu prav blizu. Le pogledjmo vse pomočniške poklice v gospodinjstvu in družini, pri

vzgoji, pri negi otrok, pri strežbi bolnikov; pa še mnogo izključno ženskega dela v raznih službah, pa tudi delavnicah in tovarnah. Vse to in tako povsem izpolni dekliško in pozneje tudi žensko življenje, če le sama tega ne smatra kot neko prehodno sredstvo, nekako dobo čakanja za poznejši zakon.

V tem oziru morejo naše matere dekletom mnogo pomagati, s tem namreč, da jih že zgodaj vzgajajo in uče, kako naj se vsakega dela oprimejo z glavo in srcem, kako naj vsako delo opravljajo vestno in pošteno ter vztrajno, kakor nalogo, ki jim jo je Bog dal.

Vidimo torej, da imata v življenjski pomladi oče in mati premnogo vzgojnega dela pri svojih otrocih. Če je vsa vzgoja prvih detinskih in otroških let v glavnem v rokah matere, si to delo v nadaljnjih letih morata nekako porazdeliti, kakor to že naravni razvoj zahteva, pa si seveda tudi vedno složno pomagati in enotno postopati, kakor je treba. Svesta naj si bosta, da tako složno delo vedno prinaša blagoslov. Vsak poklic, ki ga po resnem preudarku in po posvetovanju z Bogom, svojim otrokom nasvetujeta in jim pomagata, da ga dosežejo, bo rodil v daljni bodočnosti novim rodovom novega blagoslova. La.

Korzna polenta: V en liter osoljene, vrelega kropa, stresem pol kg koruznega zdroba. S kuhalnico napravim do dna piskra luknjo, da se zdrob dobro skuha. Ko že deset minut vre, začnem polento mešati. Mešam toliko časa, da se polenta popolnoma zgosti. V precej veliki ponvi razgrejem pet dkg masti. V razbeljeno mast stlačim polento, prevrnem nato n aplitev krožnik, ter jo razrežem na kose kot potico. Na mizo jo dam k različnim polivkam, obaram ali k gulažu.

Ocvrti vampi: Kuhane in ohlajene vampe, razrežem na podolgaste, dva prsta široke krpice. Povaljam jih v moki, jajcu in drobtinah ter lepo rumeno ocvrem na masti.

GOSPODARSKE VESTI

ŽIVINA

g Mariborski prašičji sejem 4. maja. Na ta prašičji sejem so kmetje pripeljali 494 prašičev in 1 kozo, od katerih so odprodali 205 pujskov in kozo. Cene so bile sledeče. Mladi prašiči 5—6 tednov stari glava po 70—80 Din, 7—3 tednov 100—120 Din, 3—4 mesece 200 do 220 Din, 5—7 mesecev 250—300 Din, 8 do 10 mesecev 400—450 Din, 1 leto stari 580—650 Din, 1 kg žive teže 6—6.50 Din, 1 kg mrtve teže 9—9.50 Din; koza 200 dinarjev.

g Ptujski sejmi. Živinski sejem 1. maja je bil slab založen, kajti prigonec je znašal le 95 konj, 89 volov in bikov ter 200 krav in telic, skupaj 384 glav. Kupčija je bila precej živahna, prodanih 173 glav. Cene so v glavnem neizpremenjene in so beležili za 1 kg žive teže: debeli voli 3—4 Din, poldebili 2.50—3.50 Din, vprežni 2—3 Din, biki 2.50—3.50 Din, krave za klanje 1.50 do 2.50 Din, krave za pleme 2.50—3.50 Din, telice 3—4 Din, teleta 4.50—5.50 Din. Konji so dosegli po kakovosti cene od 600 do 300 Din eden. — Prašičji sejem 2. maja je bil glede dogona živahen, glede kupčije bolj slab. Dovoz je znašal 461 prašičev, prodanih je bilo pa le 153 kosov. Cene za kg žive teže so bile: pršutni 5—6 Din, polmastni 6—6.50 Din. Mladi pujski 6 do 8 tednov stari so dosegli ceno od 100—175 Din eden.

CENE

g Žitno tržišče. V zadnji dobi se je položaj na žitnem tržišču precej izpremenil. Nastopivša suša v Vojvodini in zlasti v Romuniji grozi s slabo letino, zato tudi kmetovalci ne ponujajo več svojega pridelka. Slabi dovozi povzročajo dviganje cen, vendar porast ni tako velik, ker so mlini založeni s pšenico, za moko pa je konsum slab. Tako stane baška pšenica 97.50—100 Din za 100 kg, banaška 95 Din. Za moko pa je

malo zanimanja in stane po kakovosti 175—195 Din. — Koruza je zelo čvrsta in stane v Sisku že 92 Din, banaška pa je bila zaključena po 70—72 Din, baška po 75 Din. — Madžarska računa, da bo vsled dosedanega ugodnega vremena žetev pšenice za mesec dni prej nego druga leta.

g Gibanje cen v marcu. Zagrebška delavska zbornica je izdala indeks cen v veletrgovini za marec t. l. ter ga primerja z onim v februarju (v oklepaju), znašal je 1090 (1090) v zlatu 76 za oba meseca. — V nadrobni prodaji je padel od februarja na marec od 1254 na 1246, v zlatu pa od 88 na 87. Indeks življenskih stroškov za odraslega samskega delavca je znašal za februar 1171 (marec 1173), v zlatu 82 Din, za delavsko družino 4 članov, oče, mati, dva otroka 1126 (1128) odnosno v zlatu 79.

RAZNO

g Položaj v hmeljarstvu. Vsled ugodnega vremena se hmelj v Savinjski dolini prav dobro razvija in je večinoma dosegel že 2 m višine. Bolezni na rastlinah ni, pač pa so se od škodljivcev pojavili bolhači, ki jih hmeljarji pridno zatirajo. Slično je tudi v Vojvodini, kjer je obrezovanje končano in sedaj napeljujejo žico. Tudi iz Nemčije, Poljske in Amerike so ugodne vesti o stanju hmeljskih nasadov. — Cene kažejo padajočo tendenco in so bile najvišje cene plačane v Nemčiji po 86 Din za kg, v Savinjski dolini so od 35—45 Din; najvišja cena v Ameriki je bila 37 Din za kg. Le na Češkem so cene nekoliko nategnile, ker so se zaloge v zadnjem tednu znatno zmanjšale.

Nekateri ljudje so tako pametni, da ne vedo, kako bi se radi tega nosili.

Bogate vdove so v današnjih dneh nedko najdražja roba na trgu.

Veliko boljše bi bilo, če bi ljudje več delali pa manj govorili.

PRAVNI NASVETI

Zgradbe, ki so oproščene zgradnine. V. V. J. Zgradarine so oproščene zgradbe, ki služijo izključno kmetovalcem in njih kmetijskim delavcem za prebivanje, če stoje v vaseh do 5000 prebivalcev. Če ima v takih vaseh sedež srez, nimajo te zgradbe pravice do davčne oprostitve. Davka so oproščene tudi tiste kmetovalske zgradbe, ki služijo v isti namen, ki pa stoje zunaj okolisa tistih vasi, ki štejejo več ko 5000 prebivalcev, odnosno tistih vasi, kjer imajo srezi svoj sedež. Če imate v hiši trgovski lokal, niste oproščeni zgradarine, čeprav ste kmetovalec, ker hiša tedaj ne služi izključno kmetovalcem za prebivanje.

Taksiranje računov. V. T. Trgovci in obrtniki morajo izdajati taksirane račune po predpisih zakona o taksah, če znaša njih napisana vsota 20 Din ali več. Ne velja pa ta predpis za kmete, kadar prodajajo svoje lastne poljske pridelke neposredno kupcem. Morajo pa uporabljati račune s predpisano takso, kadar prodajajo pridelke preko zadrug ali kadar nabavljalne in konsumne zadruge prodajajo blago svojim članom.

Nepotrebna steza. B. I. B. Vprašate, če bi se smela zapreti steza, ki vodi od kolovoznega pota kakšnih 120 m po vašem vrtu in zopet nazaj na kolovozni pot. Domači je dosti ne uporabljajo, pač pa kakšni tujci. — Ako ima kdo na stezi služnostno pravico hoje, vas lahko toži, ako stezo zaprete. Odločilo bi v tem slučaju sodišče. Zato vam priporočamo, da se sporazumete z domačimi, ki hodijo po tej stezi in imajo na njej služnostno pravico. Na tujce, ki sem pa tja hodijo po stezi, se ni treba ozirati, ker te pravice gotovo nimajo.

Mlin in žaga. I. S. T. Za obrtno dovoljenje za mlin in žago naj pač zaprosi tisti sin, ki misli to obrt izvrševati. Tedaj bo tudi davke on plačeval. Ako zgradbe nečete brezplačno odstopiti sinu, mu jo pa dajte v najem. Ni potrebno, da bi moral imeti sin, ki vrši obrt, svojo lastno zgradbo. To lahko dela tudi v vaši. Menda bi bila takšna rešitev zaenkrat še najboljša.

Zaščita ne velja za že izvršene dražbe. I. J. Neka posojilnica Vas je pred letom 1932 tožila na povračilo posojila. Pritisnili so še drugi upniki, tako da je šlo posestvo na dražbo in je bilo septembra 1932 prodano. Vprašate, če lahko to dražbo sedaj razveljavite, tako, da bi mogli svoj dolg plačati v 12 letnih obrokih. — Ker niste pri dražbi sami ugovarjali, je postala prodaja pravomočna in se sedaj ne da nič več spremeniti.

Obljubljena dota. A. P. Ko so l. 1928 hodili k Vam snubci za Vašo hčer, ste jim rekli, da bo hčerka dobila 15 tisoč Din, če se poroči na posestvo. Leta 1935 se je hčerka poročila z rudarjem, ki ima le hišico z vrtom in ste mu obljubili 5000 Din dote, vendar je zet rekel, da dote sploh ne mara, ampak da mu je le za dekle. Sedaj Vas pa hčerka opominja po advokatu, da ji morate plačati 15.000 Din dote. Vprašate, če lahko hčerka doto iztoži. — Starši so dolžni dati hčerki, ko se poroči, svojemu premoženju primerno doto. V slučaju nesporazuma določi višino primerne dote sodišče v nespornem postopku na predlog hčerke. Upamo, da boste kot pravičen oče dali hčerki to, kar ji gre, saj je kot žena rudarja še bolj potrebna, kot pa, če bi poročila posestnika.

Mornar. I. V. Če se zanimate za sprejem v mornarsko šolo, a pri domačem županstvu nimajo sedaj nobenega natečaja o pogojih za sprejem v to šolo, Vam svetujemo, da se informirate pri vojaškem referentu na sreskem načelstvu, če je morda sedaj razpisan kak natečaj za sprejem k mornarici, ki odgovarja Vaši šolski zobrazbi.

Sporoz korito. V. J. B. B. Na Vašem svetu ste postavili s pomočjo prispevkov šestih posestnikov korito za napajanje živine. Sedaj je začel napajati pri tem koritu tudi neki drugi sosed, ki ni nič prispeval za korito, čeprav ima bližje drugo korito. Ali mu lahko to branite. — Ker leži korito na Vašem svetu in mora sosed goniti živino 250 m po Vašem svetu, da pride h koritu, lahko prepoveste sosedu — če si ni že doslej z uživanjem skozi 30 let to pravico priposestoval — gonjo živine po Vašem svetu in napajanjem pri Vašem koritu. Če je pa že to pravico priposestoval, mu napajanja ne morete braniti, pač pa lahko zahtevate, da plača sorazmerno prispevek za napravo novega korita.

Potrdilo o plačilu dote. J. G. V. Vaša hči je obsojena na plačilo globe v znesku 10 tisoč Din. Globe doslej niso mogli izterjati, ker je brez premoženja. Sedaj hočete hčerki plačati doto 15 tisoč Din, vendar ne bi radi, da hčerki vzamejo doto za plačilo globe. Vsled tega hočete to storiti skrivaj in vprašate, če je navadno potrdilo od hčerke zadostno, da ne bi mogla po Vaši smrti zahtevati dolžnega deleža. — Potrdilo o izplačilu dote mora biti sestavljeno v obliki notarskega zapisa, sicer ni veljavno. Poizvedite, če ni morda globa Vaše hčerke že amnestirana. Če še ni, Vam svetujemo, da zaenkrat dote še ne plačate, pač pa napravite oporoko in v oporoki določite znesek v višini dote otrokm Vaše hčerke, tako da ne bo dota odšla Vašim vnukom.